

Európa környezete

Negyedik értékelés
Összefoglaló

Európa környezete

Negyedik értékelés
Összefoglaló

Kijevtől Belgrádig

Az „Európa környezetéért” folyamatban ma három kontinensen 56 ország vesz részt, hogy közösen nézzenek szembe a környezetvédelmi kihívásokkal. A folyamat támogatása érdekében az Európai Környezetvédelmi Ügynökség értékeléseket készített a páneurópai régió környezetéről, hogy politikákhoz kapcsolódó, naprakész és megbízható információkat biztosítson a környezet és a társadalom közötti kölcsönhatásokról.

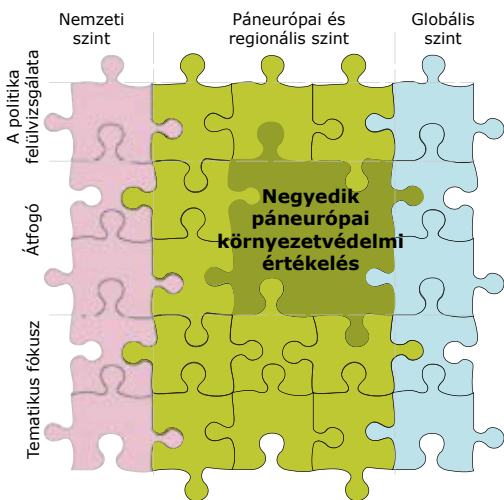
A páneurópai környezet állapotáról szóló első átfogó értékelést Szófiában mutatták be 1995-ben. Az 1998-ban Århusban és 2003-ban Kijevben megrendezett miniszteri konferencián az adataikban és tartalmukban megújított értékeléseket ismertettek.

Ez a negyedik jelentés a sorozatban. Lehetőség szerint a jelentés értékeli az előrehaladást, elsősorban az Európai Közösség hatodik környezetvédelmi cselekvési programjában, illetve a kelet-európai, a kaukázusi és a közép-ázsiai országokra vonatkozó környezetvédelmi stratégiában meghatározott célkitűzések mentén.

A jelentés a régióban tevékenykedő számos nemzetközi szervezettel, kormányzati intézménnyel és nem kormányzati szervezettel szoros együttműködésben készült.

Annak ellenére, hogy figyelemreméltó haladást sikerült elérni a környezetpolitika és a fenntartható fejlődés előmozdítása terén a páneurópai régióban, az integrált politikai megközelítések alkalmazásában még mindig van „végrehajtási rés”.

A negyedik értékelés háttere

Forrás: A Negyedik értékelés 1.5 ábrája alapján.

A sikeres végrehajtás az egyértelmű és megvalósítható céloktól, valamint a haladás ellenőrzését célzó mechanizmusoktól függ.

A régióban a környezeti információk minőségüket tekintve még mindig eltérőek, azaz jelentős különbségek mutatkoznak az adatok rendelkezésre állása és megbízhatósága tekintetében. Jelentős mértékű további fejlődésre van szükség abban a tekintetben, hogy az olyannyira szükséges adatok és információk ne csak hozzáférhetők, de még inkább összehasonlíthatók és megbízhatók is legyenek.

Társadalmi-gazdasági tendenciák

A páneurópai régió gazdag kulturális és környezeti sokszínűséget hordoz. Lakosainak száma meghaladja a 870 milliót, akiknek több mint fele Nyugat- és Közép-Európában (NYKE) él, ami az Európai Uniót (EU) — több mint 100 fő/km² népsűrűséggel — az egyik legsűrűbben lakott területté teszi a világon. Mindez éles ellentétben áll Kelet-Európa és Közép-Ázsia viszonylagosan ritkán lakott jellegével, ahol az átlagos népsűrűség jóval a 20 fő/km² alatt van.

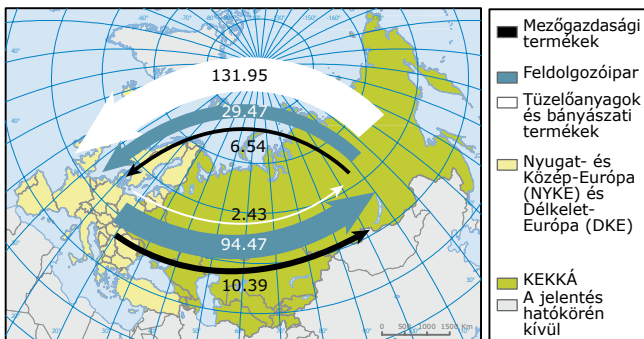
Az elmúlt évek gazdasági fellendülése eredményeként a páneurópai régió szinte valamennyi országában viszonylagos értelemben megnőtt a nemzeti jövedelem. A gazdasági növekedés mértéke különösen erőteljes a délkelet-európai (DKE) és a KEKKÁ-országokban.

A páneurópai régió és alrégiói: a legfontosabb társadalmi-gazdasági mutatók 2005-ben

	Terület (1 000 km ²)	Népesség (millió)	Jövedelem (GDP/fő, USD)
Nyugat- és Közép-Európa (NYKE)			
EU-15	3 243	385	22 337
EU-10	729	74	5 594
EFTA és más NYKE-országok	468	12	36 550
Kelet-Európa, a Kaukázus és Közép-Ázsia (KEKKÁ)			
Kelet-Európa	17 943	204	2 034
Kaukázus	186	16	1 112
Közép-Ázsia	4 003	58	955
Délkelet-Európa (DKE)			
Nyugat-Balkán	264	22	2 236
Egyéb DKE- országok	1 132	102	3 052

Forrás: A Negyedik értékelés 1.2 táblázata alapján.

Kereskedelmi forgalom a NYKE/DKE-országok és a KEKKÁ-országok között 2005-ben (milliárd USD)

Forrás: A Negyedik értékelés 6.1 térképe.

A KEKKÁ-országok gazdaságai egyre növekvő mértékben elmozdulnak a mezőgazdasági termeléstől való függőségtől a szolgáltatási ágazat felé. Mindamelllett a KEKKÁ-régió még mindig viszonylag jobban függ az ásványkitermeléstől és a mezőgazdaságtól, ami gyakran komoly környezeti terheléssel és nagy mennyiségű hulladék keletkezésével jár.

A régióban a független államok száma 1990 és 2007 között 33-ról 53-ra emelkedett, és ezen időszak alatt a 15 tagú Európai Unió 27 tagállamra bővült.

Környezet és egészség: A levegő minősége

A főként finomrészecskék és a földfelszíni ózon által okozott légszennyezés továbbra is komoly fenyegetést jelent az egészségre nézve: az NYKE-országokban csaknem egy évvel megrövidíti az átlagos várható élettartamot és hatással van a gyermekek egészséges fejlődésére is.

A KEKKÁ-országokban a legtöbb légszennyező anyag mennyisége több mint 10 %-kal növekedett a gazdasági fellendülés, a közlekedés fejlődése, valamint a légszennyezés megakadályozása érdekében alkalmazott politikák hatékonyságának hiánya miatt.

A KEKKÁ-országokban a rossz minőségű adatok eleve lehetetlenné teszik a levegőminőség és következményeinek alapos vizsgálatát. Mindazonáltal a korlátozottan rendelkezésre álló adatok szerint a KEKKÁ-országokban és a DKE-országokban — az NYKE-országokhoz hasonlóan — a finomrészecskék és azok mérgező alkotórészei jelentik a legfőbb egészségügyi veszélyt.

A kibocsátások százalékos változásai (2000–2004)

Szennyező anyag	NYKE	DKE	KEKKÁ
Nitrogén-oxidok (NO _x)	- 8.7 %	+ 5.7 %	+ 13.1 %
Kén-dioxid (SO ₂)	- 19.6 %	+ 1.5 %	- 10.3 %
Illékony szerves vegyületek (VOC)	- 13.6 %	- 12.3 %	+ 11.2 %
Ammónia (NH ₃)	- 2.6 %	- 5.7 %	- 14.4 %
Ózon	- 11.3 %	- 2.1 %	+ 11.5 %
Részecske (PM ₁₀)	- 9.7 %	+ 2.2 %	+ 12.6 %

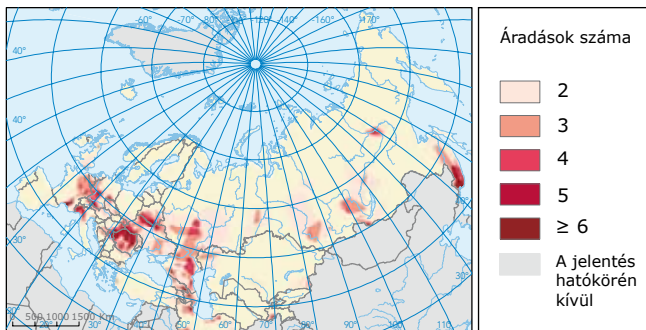
Forrás: A Negyedik értékelés 2.2.1 táblázata.

Környezet és egészség: Belvizek

A páneurópai régióban több mint 100 millió embernek még mindig nem áll rendelkezésére biztonságos ivóvíz és megfelelő higiéniai feltételek. A KEKKÁ- és a DKE-országokban a vízellátás és a higiéniai szolgáltatások minősége folyamatosan romlott az elmúlt 15 évben, ami legfőképpen a vidéki lakosságot érintette.

A páneurópai népesség egyharmada olyan országokban él, ahol a vízforrások komoly terhelés alatt vannak. A vízellátó rendszerekben a jelentős mértékű szivárgás, az öntözési rendszerek rossz irányítása és fenntartása, valamint a nem fenntartható termelési minták súlyosbítják az aszályok és a vízhiány hatásait.

A folyók áradások által érintett vízgyűjtő területei (1998–2005)

Forrás: A Negyedik értékelés 2.3.1 térképe.

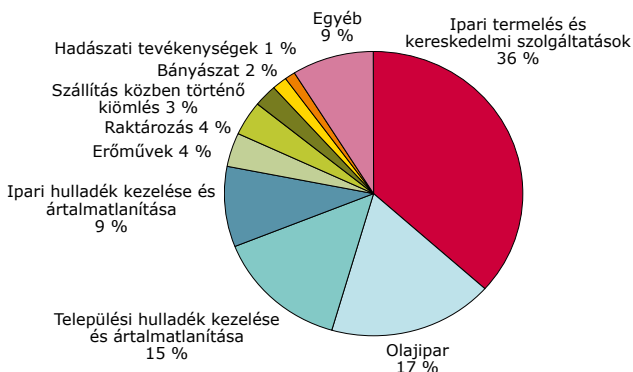
Környezet és egészség: talaj

A kijevi konferencia óta haladás történt a politikafejlesztés, illetve az információk rendelkezésre állása tekintetében egyaránt. Mindazonáltal még mindig túl korai lenne a talajerőforrások helyzete terén hangsúlyos javulásról beszámolni.

A meglévő kockázatok — különösen a klimatikus változások — összetettségét figyelembe véve, újfajta gondolkodásra van szükség a talajjal kapcsolatos cselekvéseket alátámasztó tényalapokat javító mechanizmusok tekintetében.

A helyes gyakorlatok cseréje a hasonló talajfeltételekkel rendelkező országok és régiók között csökkentheti a helyreállítási költségeket a talajt érő számos veszély tekintetében, és fontos alapot nyújthat az együttműködéshez.

A talajszennyezést okozó gazdasági tevékenységek áttekintése néhány NYKE és DKE-országban (megvizsgált helyszínek %-ában)

Forrás: A Negyedik értékelés 2.4.2 ábrája.

Környezet és egészség: veszélyes vegyi anyagok

A vegyipar világszerte növekvőben van. Az Európai Unióban a mérgező vegyi anyagok termelése csaknem az összes vegyi anyag-termelés növekedésével arányosan nőtt, és mindkettő gyorsabban növekedett a GDP-nél.

A globalizáció következtében a környezeti terhek a fejlődő országokra tevődnek át, valamint a kockázatok újrabehozatala történik a határokon átnyúló szennyezésen és a szennyezett termékeken keresztül.

A közelmúltban nagy jelentőségű új politikákat és jogszabályokat fogadtak el Európában és világszerte egyaránt a vegyi anyagok kezelésére vonatkozóan. Az EU esetében ez magában foglalja a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről és engedélyezéséről szóló jogszabályt (REACH), amely 2007-ben lépett hatályba. Nemzetközi szinten a vegyi anyagok nemzetközi kezelésének stratégiai megközelítését (SAICM) fogadták el 2006-ban.

Ezenkívül elfogadták a globális harmonizált osztályozási és címkézési rendszert (GHS), valamint hatályba lépett a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról (POP) szóló Stockholmi Egyezmény és az előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyásról (PIC) szóló Rotterdami Egyezmény.

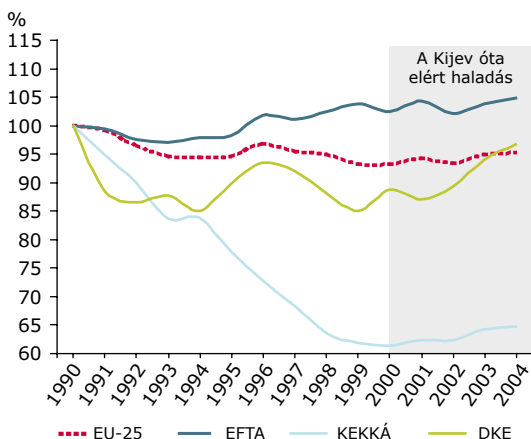
Éghajlatváltozás

Az elmúlt években a legtöbb európai országban megnövekedett az üvegházhatású gázok kibocsátása, és ez a tendencia előreláthatóan a jövőben is folytatódik. Számos európai ország nemzeti programokat fogadott el a kibocsátások csökkentésére, de néhányuknak még így is nehéz lesz az általuk vállalt kiotói célok megvalósítása.

Az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezményéhez csatolt Kiotói Jegyzőkönyv és annak első kötelezettségvállalási időszaka csak a kezdeti lépés az éghajlatváltozás problémájának megoldása felé.

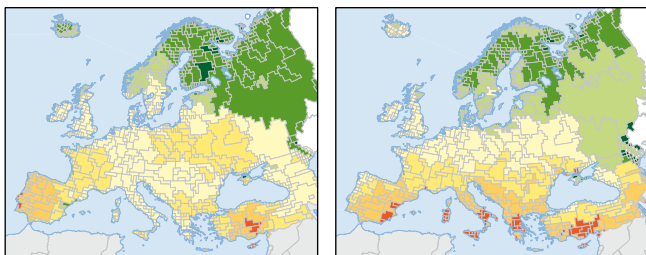
Világszinten a kibocsátásokat 2050-ig 50 %-kal csökkenteni kell, hogy a hőmérséklet növekedését az iparosodás előtti szintnél legfeljebb 2 °C-kal magasabb szintre korlátozzák, mely cél az EU szerint szükségszerűen megvalósítandó annak érdekében, hogy elkerülhetővé váljanak a jövőben az elfogadhatatlan éghajlati változások hatásai.

Az üvegházhatású gázok összes kibocsátásának alakulása

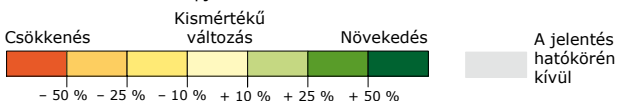

Forrás: A Negyedik értékelés 3.4 ábrája.

A folyókba történő kibocsátás éves szintjének 2070-re előrevetített változása Európában, a 2000. évi szinttel összehasonlítva

Két különböző éghajlati modellből — ECHAM4 (bal) és HadCM3 (jobb) — származó adatok alapján

Forrás: A Negyedik értékelés 3.3 térképe.

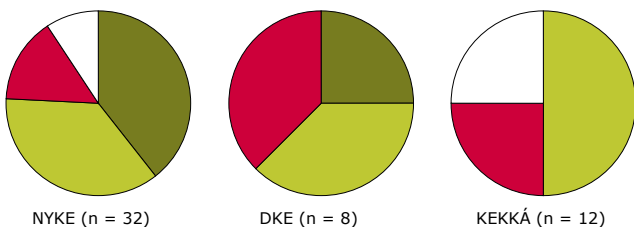
Az előrejelzések szerint néhány elkerülhetetlen éghajlatváltozási hatás befolyásolni fogja a legtöbb gazdasági ágazatot és természetes erőforrást, még e hatások enyhítését célzó erőteljes programok alkalmazásával is. Ennélfogva a lehető leggyorsabban alkalmazkodni kell e hatásokhoz valamennyi ágazatban politikák és intézkedések kidolgozásával és végrehajtásával.

Biológiai sokféleség

A biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások csökkenése továbbra is komoly problémát jelent a páneurópai régióban. Ezenkívül, az invazív idegen fajok száma tovább nő a régióban.

A kijevi állásfoglalás átfogó célként a biodiverzitás csökkenésének megállítását határozta meg a régióban 2010-re, ami nem lesz megvalósítható további komoly erőfeszítések és erőforrások nélkül. Mindazonáltal kommunikációs, oktatási és lakossági tudatossági programok megvalósítására kerül sor a kijevi állásfoglalással összhangban.

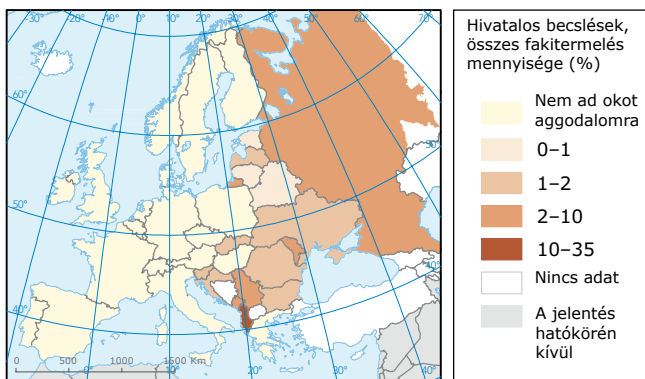
Az invazív fajokra irányuló nemzeti stratégiák kidolgozásában elért előrehaladás

- Létrehozott egy, az invazív idegen fajokra irányuló nemzeti stratégiát vagy folyamatban van egy ilyen stratégia kidolgozása
- Az invazív idegen fajokat egyértelműen elismerik a nemzeti biodiverzitási stratégiákban/cselekvési tervekben, amelyekről a CBD-nek jelentést tesznek
- Nem határoztak meg az invazív, idegen fajok elleni fellépést nemzeti szinten
- Nem áll rendelkezésre információ

Forrás: A Negyedik értékelés 4.12 ábrája.

Az illegális fakitermelés mértéke egyes országokban (2000–2004)

Forrás: A Negyedik értékelés 4.5 térképe.

Komoly haladás könyvelhető el az ökológiai hálózatok létrehozása terén: a Páneurópai Ökológiai Hálózat és a Natura 2000 hálózat kialakulóban van, noha még mindig nem áll rendelkezésre elegendő információ a természetmegőrzési státuszukkal kapcsolatban.

A környezeti aggályok egyre inkább beépülnek az erdészeti és a mezőgazdasági ágazatokba. Ennek ellenére azonban a mezőgazdaság még mindig jelentős hatást gyakorol a biológiai sokféleségre. Az a konkrét politikai cél, hogy 2006-ra azonosítsák az összes „magas természeti értéket” képviselő mezőgazdasági területet, még nem valósult meg.

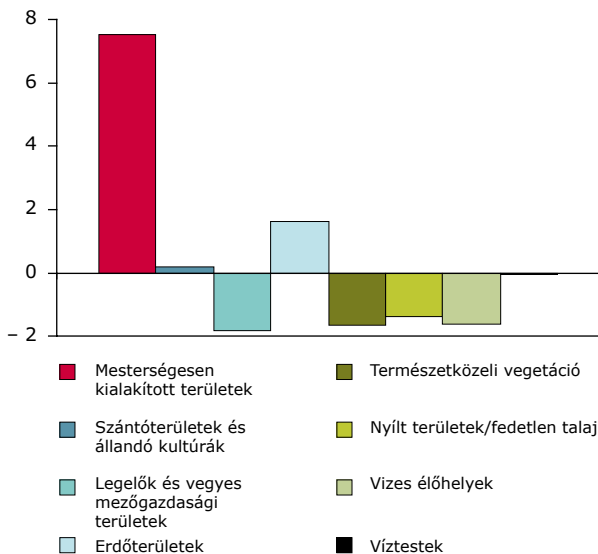
Tengeri és part menti környezet

Az eutrofizáció továbbra is problémát jelent a zárt tengerekben és a védett tengeri vizekben szerte a páneurópai régióban. Különösen a mezőgazdaságból származó diffúz tápanyagforrások csökkentése jelent továbbra is komoly kihívást, és erőteljes fellépést kíván meg.

A túlhalászás még ma is gyakori jelenség a páneurópai tengerekben. Hatékonyabb politikákra és a jogszabályok szigorúbb végrehajtására van szükség a halállományok helyreállításához, és különösen az illegális halászat felszámolásához, valamint a halászat által az egész tengeri ökoszisztémára gyakorolt hatások mérsékléséhez.

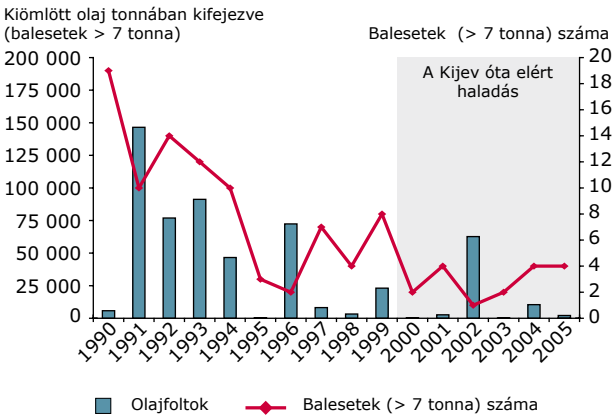
A földhasznosítás változásai a 10 km-es part menti övezeten belül az EU 22 part menti tagállamából 17-ben (1990–2000)

A földhasznosítás nettó változása a kezdeti év %-ában kifejezve

Forrás: A Negyedik értékelés 5.11 ábrája.

Olajszállító tartályhajók balesete következtében történő olajkiömlések az európai tengereken

Forrás: A Negyedik értékelés 5.8 ábrája.

Az éghajlatváltozás valószínűleg hatást gyakorol a tengerekre és a part menti vizekre, ideértve a tengeri szervezeteket is. Az alkalmazkodási politikáknak magukban kell foglalniuk olyan intézkedéseket, amelyek más, nem éghajlati jellegű tényezők okozta nyomások csökkentésére irányulnak annak érdekében, hogy növeljék a tengeri ökoszisztémák és a part menti zónák terhelhetőségét az éghajlati változásokkal szemben.

A regionális tengeri egyezmények és az európai uniós politikák keretében tett intézkedések eredményeként javult a víz minősége a nyugati tengerekben, például egyes veszélyes anyagok tekintetében. Az általában véve rossz állapotú európai tengeri és part menti környezet javítását célzó politikáknak az ökoszisztémákat figyelembe vevő megközelítéseken kell alapulniuk.

Fenntartható fogyasztás és termelés

A fenntartható fogyasztás és termelés fogalma a kijevei konferencia óta kiemeltebb szerepet kapott a politikai napirendben. Mindazonáltal kevés konkrét eredmény született, végrehajtási stratégiákra és a környezeti hatások mérését szolgáló eszközökre van szükség.

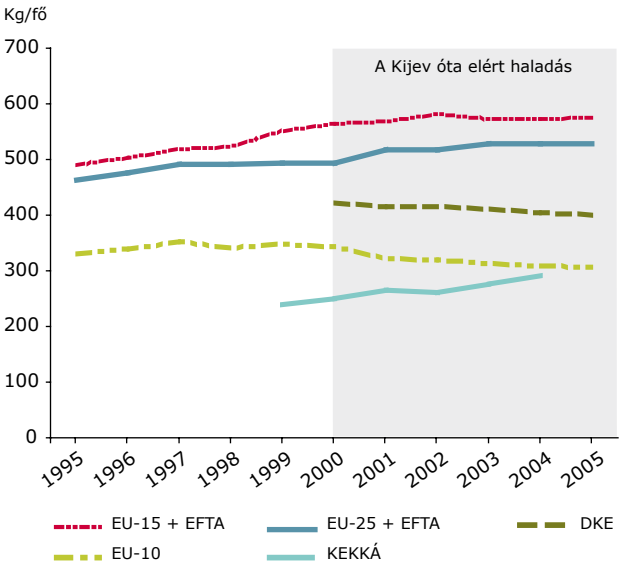
Az elmúlt években az egy főre jutó erőforrás-felhasználási szint valamennyi régióban stabil maradt, és bizonyos mértékben szétvált az erőforrás-felhasználás és a gazdasági növekedés. Az erőforrás-felhasználás hatékonysága országonként igen eltérő, és az EU-15-ben sokszorosa az EU-10 és a DKE-országok energia-felhasználásának, illetve húszszorosa a KEKKÁ-országokénak.

A fogyasztási minták a gazdasági-társadalmi változások következtében gyorsan változnak. Az életciklussal összefüggő legnagyobb környezeti hatásokat előidéző fogyasztási kategóriákba tartozik az étel és ital, a magánközlekedés és a lakhatás. Az EU-ban a jövőbeni hatások leginkább az idegenforgalom és a légi közlekedés terén jelentkeznek majd.

A páneurópai régióban egyre több hulladék keletkezik. A környezetvédelmi szempontból legkevésbé előnyös megoldás, a hulladéklerakó, még ma is a leginkább elterjedt hulladékgazdálkodási mód az egész páneurópai régióban. Az uniós tagállamok elértek némi haladást azáltal, hogy korlátozták a hulladéklerakókba kerülő települési hulladék arányát.

Számos KEKKÁ- és DKE-ország stratégiákat és jogszabályokat dolgozott ki a hulladékokra vonatkozóan, de ezek hatékony végrehajtása még várat magára.

Összegyűjtött települési hulladék

Forrás: A Negyedik értékelés 6.20 ábrája.

A hulladék megfelelő gyűjtése és a biztonságos hulladéklerakás továbbra is megoldásra vár. Néhány KEKKÁ-országban még ennél is nagyobb kihívást jelent a környezetbiztonság biztosítása és a múltból megörökölt veszélyes hulladéklerakók felszámolása.

Ágazatok: mezőgazdaság

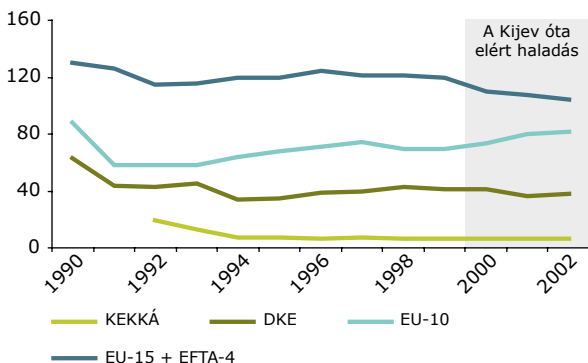
A korszerű, intenzív mezőgazdasági termelés alkalmazása, az azzal járó levegő-, víz- és talajszennyezéssel gyakran negatív hatást fejt ki. Ugyanakkor a mezőgazdasági termelés pozitív szerepet tölt be Európa tájképének és biológiai sokféleségének megőrzésében.

Az EU-15 déli országokban és a DKE-országokban az öntözött földterületek nagysága megnövekedett, ami állandó jellemzője a mezőgazdasági termelés intenzívebbé válásának. Az öntözés gyakran hozzájárult a vízforrások és a vízminőség csökkenéséhez, a talaj sótartalmának növekedéséhez és a talajminőség romlásához, különösen a déli és a keleti KEKKÁ-országokban.

A legtöbb DKE- és KEKKÁ-országnak folyamatos nemzetközi támogatásra van szüksége ahhoz, hogy a mezőgazdaságban jobb környezetgazdálkodást valósítson meg.

Egy hektár mezőgazdasági földterületre jutó műtrágya-felhasználás

Átlagos műtrágya-felhasználás (kg/ha)

Forrás: A Negyedik értékelés 7.1.1 ábrája.

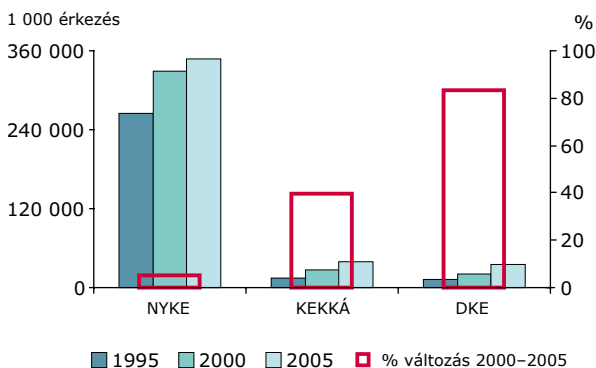
Ágazatok: idegenforgalom

Nemzetközi szinten egyre nő a turisták száma a páneurópai régióban. Az idegenforgalom az egyik fő felelőse a környezetvédelmi szempontból leginkább káros közlekedési módok, azaz a magán személyautók és — ami még problémásabb — a légi közlekedés iránti megnövekedett igénynek.

A tengerpartok, szigetek és a hegyek továbbra is különösen érzékenyek az idegenforgalmi fejlesztésekre. Néhány népszerű idegenforgalmi célpontra a tömegturizmus esetenként visszafordíthatatlan pusztítást okozott.

Az idegenforgalom hatásai előreláthatóan megszorodnak a növekvő jólét, az életmód és a demográfiai változások miatt. A turisták magatartása továbbra is kritikus tényező lesz az ágazat fenntarthatósága tekintetében.

Nemzetközi turisztikai érkezések és százalékban kifejezett változás

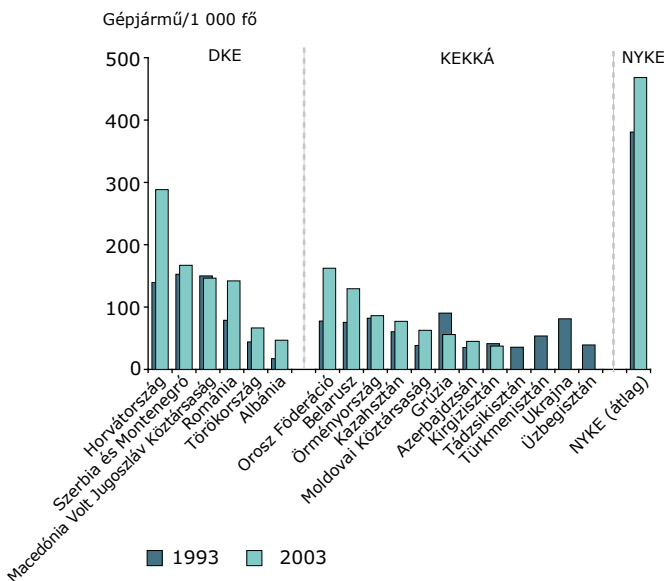
Forrás: A Negyedik értékelés 7.4.2 ábrája.

Ágazatok: közlekedés

A DKE- és az NYKE-országokban a közlekedés energiafelhasználása és az üvegházhatásúgáz-kibocsátása gyors mértékben növekszik, a közlekedés általános növekedésével együtt. Az NYKE-országokban az egy főre jutó közlekedési energiafelhasználás és az ebből következő CO₂-kibocsátás továbbra is kétszer-négyszer magasabb a DKE- és a KEKKÁ-országok adataival összevetve.

A versenyképes városi közlekedési megoldások kidolgozása az egyik módszer a forgalmi torlódások és a levegőminőség problémáinak kezelésére, illetve a közlekedésbiztonság javítására. Ahhoz, hogy a tömegközlekedés versenyképes legyen, a városokat a tömegközlekedést szem előtt tartva kell megtervezni és fejleszteni.

Gépjármű-tulajdonlás Európában

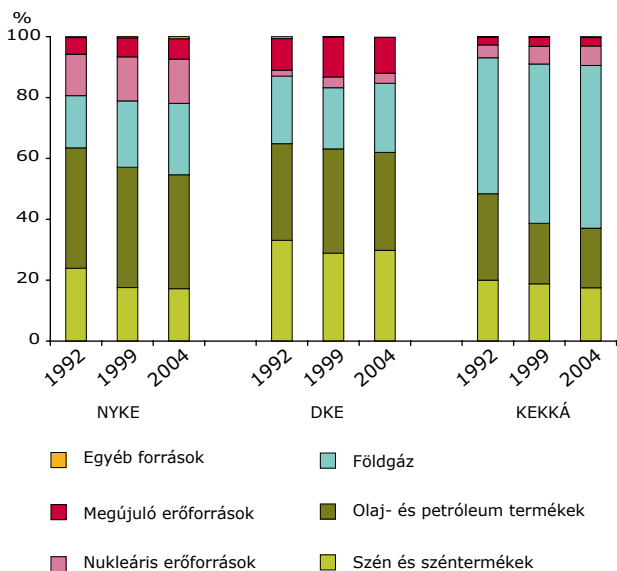
Forrás: A Negyedik értékelés 7.2.5 ábrája.

Ágazatok: energia

A kijevi konferencia óta az energiateljesítmény és az abból származó üvegházhatású gázok kibocsátása a páneurópai régióban annak ellenére növekszik, hogy néhány területen javult az energiateljesítmény és növekedett a megújuló energiateljesítmény alkalmazása. Ez a tendencia várhatóan folytatódik, kivéve, ha további politikák és intézkedések végrehajtására kerül sor.

A három páneurópai alrégióban az energiateljesítmény szorosan összekapcsolódik. Az NYKE- és a DKE-országokban a földgáz- és az olajbevitel jelentős része érkezik a KEKKÁ-országokból, és 2030-ig ez az arány várhatóan jelentősen megnő.

Összes energiateljesítmény tüzelőanyagok szerint

Forrás: A Negyedik értékelés 7.3.3 ábrája.

„Európa környezetéért” – a legfontosabb események

 1991	Első miniszteri konferencia – Dobris Aláírás: Egyezmény az országhatárokon áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról (Espoo-i Egyezmény); a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló egyezményhez (CLRTAP) csatolt jegyzőkönyv az illékony szerves vegyületekről (VOC) Hatálybalépés: CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a NOX-ról (nitrogén-oxidokról)
1992	Aláírás: Egyezmény a határokon átlépő vizekről (TWC); Egyezmény az ipari balesetek országhatárokon átnyúló hatásairól (CTEIA)
 1993	Második miniszteri konferencia – Luzern
1994	Aláírás: a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a kénkibocsátásról
 1995	Harmadik miniszteri konferencia – Szófia
1996	Hatálybalépés: Egyezmény a határokon átlépő vizekről (TWC)
1997	Hatálybalépés: Egyezmény az országhatárokon áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról (Espoo-i Egyezmény); a CLRTAP-hoz csatolt VOC-jegyzőkönyv
 1998	Negyedik miniszteri konferencia – Aarhus Aláírás: Århusi Egyezmény (AC); a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról (POP); a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a nehézfémekről Hatálybalépés: a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a kénkibocsátásról
1999	Aláírás: a TWC-hez csatolt jegyzőkönyv a vízről és az egészségről; a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a földfelszíni ózonnról
2000	Hatálybalépés: Egyezmény az ipari balesetek országhatárokon átnyúló hatásairól (CTEIA)

2001

Hatálybalépés: Árhusi Egyezmény (AC)

2002

2003

Ötödik miniszteri konferencia – Kijev

A KEKKÁ-stratégia elfogadása

Kijevi állásfoglalás a biodiverzitásról

Az aláírás megtörtént, de még nem lépett hatályba (2007. júniusi helyzet):

az AC-hez csatolt PRTR-jegyzőkönyv; a TWC-hez csatolt jegyzőkönyv a polgári jogi felelősségről; az Espoo-i Egyezményhez csatolt SKV-jegyzőkönyv

Aláírás: Egyezmény a Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről (Kárpátok Egyezmény)

Hatálybalépés: a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról (POP); a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a nehézfémekről

2004

2005

Hatálybalépés: a TWC-hez csatolt jegyzőkönyv a vízről és az egészségről; a CLRTAP-hoz csatolt jegyzőkönyv a földfelszíni ózonnról

2006

Hatálybalépés: Kárpátok Egyezmény

2007

Hatodik miniszteri konferencia – Belgrád

2008

2009

2010

2011

Hetedik miniszteri konferencia – Astana

„Európa környezetéért”

Albánia	Litvánia
Amerikai Egyesült Államok	Luxemburg
Andorra	Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság
Ausztria	Magyarország
Azerbajdzsán	Málta
Belarusz	Moldovai Köztársaság
Belgium	Monaco
Bosznia és Hercegovina	Montenegró
Bulgária	Németország
Ciprus	Norvégia
Cseh Köztársaság	Olaszország
Dánia	Orosz Föderáció
Egyesült Királyság	Örményország
Észtország	Portugália
Finnország	Románia
Franciaország	San Marino
Görögország	Spanyolország
Grúzia	Svájc
Hollandia	Svédország
Horvátország	Szerbia
Írország	Szlovákia
Izland	Szlovénia
Izrael	Tádzsikisztán
Kanada	Törökország
Kazahsztán	Türkmenisztán
Kirgizisztán	Ukrajna
Lengyelország	Üzbegisztán
Lettország	
Liechtenstein	

Európa környezete
A Dobris-értékelés

Szófia, 1995

Európa környezete
Második értékelés

Aarhus, 1998

Európa környezete
Harmadik értékelés

Kijev, 2003

Európa környezete
Negyedik értékelés

Belgrád, 2007

Az alábbi honlapon további információkat találhat és letöltheti a fenti jelentéseket: www.eea.europa.eu/pan-european

Európai Környezetvédelmi Ügynökség
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K, Denmark
Tel.: +45 33 36 71 00
Fax: +45 33 36 71 99
Internet: eea.europa.eu
Kérdések: eea.europa.eu/enquiries

